Integrerte operasjoner, IO-modeller og digitalisering

Utarbeidet av IO-utvalget i Fagforeningen SAFE

2024

Innhold

1. Innledning: 3
2. Metode: 4
3. Resultat: 4
Spørsmål og svar: 4
3.1 Tekstfeltkommentarer: 7
Redusert bemanning og økt arbeidspress 7
Utslitte arbeidere og sikkerhetsrisikoer 8
Manglende involvering og dialog 8
Frykt for alvorlige hendelser 9
Økonomiske insentiver på bekostning av sikkerhet 9
4. Diskusjon 10
5. Konklusjon: 10

1. Innledning

I olje- og gassindustrien har integrerte operasjoner (IO) blitt introdusert som en måte å forbedre effektiviteten, redusere kostnader og optimalisere arbeidsprosesser innen boring og brønn. IO-modellen innebærer blant annet redusert bemanning offshore, gjennom digitalisering og flytting av funksjoner til operasjonssenter på land. En annen forutsetning for bemanningsreduksjoner er krysstrening, som innebærer at gjenværende personell offshore skal læres opp i flere fag. Modellen forutsetter også økt bruk av automatiserte systemer.

Studien «Endrede rammebetingelser og konsekvenser for arbeidsmiljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten (2023)» ble utført av Safetec med underleverandører, på oppdrag for Havindustritilsynet. I studien kommer det fram at ansatte innen boring og brønn opplever betydelige sikkerhetsmessige utfordringer knyttet til IO-modellen. Dette dreier seg blant annet om et for stort press på fremdrift, stress og KPI-jag (som følge av bonus- og betalingssystemer), svekket kompetanse (som følge av krysstrening), og utfordringer knyttet til ineffektiv kommunikasjon mellom offshore og operasjonssentrene på land. I fritekstkommentarene i spørreskjemaundersøkelsen i Safetec-studien kalles IO-modellen for en sikkerhetsmessig risiko, og «en hendelse som venter på å skje».

Safetec-studien bekreftet bekymringer som SAFE og oljearbeiderne har gitt uttrykk for i lang tid, og som også har kommet fram gjennom tilsyn. SAFE sendte også en bekymringsmelding om IO til Havtil. Bakgrunnen for bekymringsmeldingen var at Havtil i 2024 fant de samme alvorlige avvikene knyttet til IO-modellen på Statfjord B som i tre tidligere tilsyn. I bekymringsmeldingen etterspurte vi sterkere virkemiddelbruk fra Havtil sin side.

I bekymringsmeldingen påpekte SAFE at de tilbakemeldingene vi får fra våre medlemmer tyder på at det fortsatt er store utfordringer knyttet til IO-modellen. Det var vårt klare inntrykk at det ikke hadde skjedd tilstrekkelig endring etter Safetec-rapporten og flere tilsyn. Tilsynet på Statfjord B bekreftet SAFE sin forståelse av situasjonen.

For å ikke basere oss på tilfeldig informasjon valgte vi å gjennomføre en spørreundersøkelse blant våre medlemmer. Hensikten var å få en breiere forståelse for hvordan våre medlemmer innen boring og brønn opplever situasjonen nå. Har det skjedd tilstrekkelig endring?

Denne rapporten presenterer resultatene fra undersøkelsen.

2. Metode

Undersøkelsen ble hovedsakelig sendt ut til medlemmer som jobber i bore- og brønnvirksomhet offshore. Vi fikk inn 163 svar, og undersøkelsen var åpen for deltakelse i perioden 15 mai til 15 august 2024

Undersøkelsen inkluderte både flervalgspørsmål og et åpent kommentarfelt hvor deltakerne kunne uttrykke sine bekymringer. Vi trekker fram noen av de mest bekymringsfulle kommentarene fra medlemmene i denne rapporten

3. Resultat

Spørsmål og svar:

1. Kjenner du til endringer på din arbeidsplass der oppgaver som tidligere ble utført av en stilling er overført til en annen?

- Ja: 96%

- Nei: 4%

Denne overveldende majoriteten indikerer at kryss-trening og omfordeling av oppgaver er utbredt. Dette kan føre til at ansatte må påta seg roller de ikke er fullt kvalifiserte for, noe som øker risikoen for feilhandlinger og svekker sikkerheten.

2. Medfører endringer med krysstrening og utfasing at færre ansatte jobber offshore totalt sett?

- Ja: 69%

- Nei: 19%

- Vet ikke: 11%

Et stort flertall bekrefter at IO har ført til nedbemanning. Dette er et direkte resultat av effektiviseringstiltak, men konsekvensen er at arbeidsbyrden for de gjenværende blir større.

3. Om oppgavene er overført til andre stillinger på din arbeidsplass, kjenner du til om kompetansekravet for å utføre oppgavene er opprettholdt som før?

- Oppgaver er ikke overført: 2%

- Kompetansekravet er opprettholdt: 13%

- Kompetansekravet er redusert: 67%

- Ukjent: 16%

Reduksjon i kompetansekravene er en bekymring for mange av våre medlemmer. Dette svekker ikke bare kvaliteten på arbeidet som utføres, men øker også faren for alvorlige hendelser.

4. Samhandler du i din rolle offshore med operasjonssenter på land?

- Ja: 69%

- Nei: 30%

Denne høye andelen indikerer at mange ansatte er avhengige av støtte fra operasjonssentre på land. Dette stiller store krav til kommunikasjon, noe som har vist seg å være utfordrende og er en stor risikofaktor.

5. Opplever du utfordringer med kommunikasjon og kommunikasjonssystemer når det kommuniseres med operasjonssenter?

- Gjelder ikke: 23%

- Ja: 64%

- Nei: 12%

En betydelig andel av respondentene rapporterer om utfordringer med kommunikasjon. Dette er spesielt bekymringsfullt i kritiske situasjoner hvor rask og presis informasjonsoverføring er avgjørende.

6. Opplever du utfordringer knyttet til å snakke et annet språk enn morsmålet på din arbeidsplass?

- Ja: 56%

- Nei: 44%

Denne balansen viser at språkbarrierer er en realitet for mange ansatte. I en bransje hvor sikkerhet avhenger av klar kommunikasjon, kan slike barrierer utgjøre en alvorlig risiko.

7. Har du hatt utfordringer med ulike språk på arbeidsplassen, og opplever du i så fall at det er en sikkerhetsutfordring?

- Ja: 60%

- Nei: 40%

Igjen bekreftes det at språkproblemer oppleves som en sikkerhetsutfordring for mange. Dette kan føre til misforståelser og feilvurderinger, spesielt under kritiske operasjoner.

8. Opplever du at nye tekniske hjelpemidler og systemer fungerer slik de skal?

- Vi har ingen nye hjelpemidler: 8%

- Ja: 10%

- Nei: 45%

- Stort sett: 35%

Teknologiens pålitelighet er en annen bekymring. Nesten halvparten av respondentene opplever at nye teknologiske systemer ikke fungerer som de skal. Dette forsterker risikoen for feil og forsinkelser.

9. Hvis du har tatt i bruk nye hjelpemidler og systemer i din jobb de siste årene og disse ikke fungerer, finnes det alternative metoder for å utføre oppgavene på en trygg måte?

- Ingen nye hjelpemidler: 7%

- Vi har stort sett alternative metoder: 39%

- Jeg må improvisere: 49%

- Vet ikke: 9%

Den høye andelen som svarer at de må improvisere, viser en farlig avhengighet av uformelle løsninger når teknologien svikter. Dette kan i verste fall føre til alvorlige sikkerhetsbrudd.

10. Hvis du har tatt i bruk nye hjelpemidler og systemer i din jobb de siste årene og disse ikke fungerer, vet du hvem du kan kontakte for å få utbedret feilen?

- Ingen nye hjelpemidler: 9%

- Ja: 61%

- Nei: 28%

Selv om mange vet hvem de skal kontakte ved tekniske problemer, er det likevel en stor andel som ikke vet dette. I akutte situasjoner kan slike uklarheter føre til forsinkelser som setter sikkerheten på spill.

3.1 Tekstfeltkommentarer:

Vi valgte å ha et åpent kommentarfelt på slutten av undersøkelsen, noe som har gitt oss et bilde av frustrasjonen blant offshorearbeidere som er påvirket av IO. Mange av de ansatte uttrykker bekymring for at den stadig økende automatiseringen og kryss-treningen fører til en svekkelse av sikkerheten. Her er noen av hovedpunktene og kommentarene fra våre medlemmer:

Redusert bemanning og økt arbeidspress

En av de mest tilbakevendende bekymringene er hvordan redusert bemanning offshore har ført til en overbelastning av arbeidere. Det er bred enighet blant våre medlemmer om at det nå er for få folk til å håndtere oppgavene på en forsvarlig måte. En respondent formulerer det slik:

"Arbeidsoppgavene til Hydmek-stillingen har doblet seg de siste 10 årene. Disse oppgavene ble tidligere utført av andre stillinger ombord."

Dette overarbeidet forsterkes av presset som IO-modellen medfører, der forventningene om økt effektivitet og tverrfaglig kompetanse ikke står i forhold til den virkeligheten arbeidstakerne opplever.

"Service selskap blir presset til å kjøre operasjoner fjernstyrt. Personell ute på riggen som gjør de fysiske kontrollene og håndtering av utstyret får ikke nok opplæring. De som

skal utføre jobben fra land får heller ikke nok opplæring i den digitale arbeidsplassen de nå inntar. Det er en klar mangel på opplæring både onshore og offshore.

Utslitte arbeidere og sikkerhetsrisikoer

En annen gjenganger er hvordan dagens arbeidsforhold skaper utmattelse og svekker sikkerheten. Medlemmene våre beskriver en situasjon der kryssopplæring og multifunksjonelle roller introduserer stor usikkerhet, spesielt i sikkerhetskritiske operasjoner. Kommentarene reflekterer hvordan ansatte føler at de blir satt til oppgaver de ikke er komfortable med eller ikke har tilstrekkelig trening for. Dette fører til en økt risiko for feil. Et bekymret medlem sier:

"Spesialister blir erstattet av generalister som får nye oppgaver når det passer operasjonelle behov. Disse får et minimum av opplæring, gjerne et lite kurs der det ikke er myndighetspålagt opplæring."

Et annen medlem legger til:

"IO-prosessen er en kontinuerlig drakamp mellom oss som er igjen offshore, og ledelsen på land som ikke forstår hva som kreves for å gjøre jobben sikkert offshore."

"Vi må trykke hardere på at vi overlater ansvar for primærbarriere til ukvalifisert personell(ikke mud ingeniører) og dette er en stor risiko. Når det prates om iO4 og at dette skal gjøres av kontraktører er det jo bare helt koko!"

At operatøren tvinger drillingcrewet til å gjøre trykktester og andre oppgaver på sementunit er ikke bra. kun en håndfull får opplæring, samt at det går utover de andre oppgavene drillcrewet har.

"Eg synest at heile IO modellen er ødeleggende for arbeidsmiljøet, ein blir pressa til å ta snarveier for å følge med og dette går utover sikkerheten. "

Manglende involvering og dialog

Det er også tydelig at arbeidstakerne føler seg ekskludert fra beslutningene som blir tatt, til tross for at de sitter med verdifull erfaring og innsikt. Mange peker på at de ikke ble konsultert da IO ble implementert, og at deres bekymringer ofte blir avfeid eller ignorert. En av deltakerne i undersøkelsen skriver:

"Største feilen med innføring av IO-modell er at vi arbeidere ikke ble godt nok involvert i prosessen i planleggingen."

Denne mangelen på involvering har ført til en svekket tillit til både ledelsen og til sikkerhetssystemene som er på plass.

Frykt for alvorlige hendelser

Flere medlemmer uttrykker en dyp bekymring for at dagens praksis med redusert bemanning og utilstrekkelig opplæring kan føre til alvorlige hendelser. Et medlem oppsummerer det slik:

"Håper jeg ikke er ombord når det smeller."

X trent personell tester BOP annular på XXX ca uke X. Test av annular underkjennes. Hele neste seksjon bores uten godkjent BOP test. Ingen fanger dette opp .OBS skrives, men den utdyper ikke hvor alvorlig dette kunne vært. OBS går i stillhet over i bunken for mindre viktig og skuten seiler sin skjeve gang videre."

En annen peker på den potensielle risikoen:

"Boreselskapet har fått overført totalansvar for bruk av sementpumper ved brønnkontroll. De kan klare enkle trykktester, men ved komplekse operasjoner blir folk usikre. Dette setter hele operasjonen i fare."

"IO3 fungerer dårlig- har prøvd 3 år på Visund med dårlig resultat. De ødelegger både cement og mudingeniør stillinger- pulveriserer ansvar"

Økonomiske insentiver på bekostning av sikkerhet

Flere kommentarer peker på hvordan dagens kontraktsmodeller og bonusordninger i leverandørbransjen bidrar til å sette sikkerheten i fare. Spesielt nevnes ordninger som IO-modellen, der presset på å redusere kostnader og samtidig opprettholde produksjonen fører til uønskede konsekvenser. Kontrakter som vektlegger rask utførelse, ofte uten tilstrekkelig fokus på sikkerhetskrav, skaper en kultur hvor arbeidere føler at de må kutte hjørner for å møte forventningene. Et medlem beskriver situasjonen slik:

"Penger går foran HMS. Vi ser en stadig reduksjon i bemanning og samtidig økte krav til effektivitet. Dette setter hele operasjonen i fare."

En annen peker på problemene knyttet til mangelfull opplæring av personell som sendes ut i komplekse operasjoner:

"Mange oppgaver blir overført til personell som ikke har den nødvendige erfaringen eller opplæringen. Det handler mer om å spare penger enn å sikre at folk vet hva de gjør."

Disse uttalelsene viser at medlemmene har dype bekymringer knyttet til hvordan IO modellen gjennomføres. Mange føler at deres innspill ikke blir hørt og at ledelsen ikke forstår hvilke konsekvenser denne utviklingen kan få. Kombinasjonen av tekniske problemer, språkbarrierer og kompetanseutvanning maler et dystert bilde av den nåværende situasjonen.

4. Diskusjon

Resultatene fra undersøkelsen bekrefter at IO-modellen i sin nåværende form har alvorlige svakheter. Spesielt er det kritisk at så mange ansatte rapporterer om redusert kompetansekrav og dårlig kommunikasjon med landbaserte operasjonssentre. Kombinasjonen av disse faktorene skaper en uholdbar situasjon hvor sikkerheten settes på spill.

5. Konklusjon:

Denne undersøkelsen avdekker alvorlige utfordringer knyttet til implementeringen av IO i olje- og gassindustrien. Våre medlemmer er bekymret for at fokuset på effektivisering og kostnadsreduksjoner går på bekostning av sikkerheten. Dette understøttes av de tallrike kommentarene som peker på manglende kompetanse, utilstrekkelig opplæring og en svekket kommunikasjon mellom land og offshore.

Det er tydelig at IO-modellen i sin nåværende form skaper mer usikkerhet enn den løser, og SAFE mener det er avgjørende at både arbeidsgivere og myndigheter tar disse bekymringene på alvor.